

Küçük Dorrit

Romanından Bir Bölüm

Ertuğrul TAYLAN / E. Vali Yardımcısı

1 990'larda televizyonda, başkanına karşı "evet efendim, sepet efendim" şeklinde konuşan bir müsteşarın anlatıldığı bir diziyi keyifle izlediğimizi hatırlıyorum. Alain'in bahsettiği Küçük Dorrit romanında, anılan diziyi anımsatan bir bölüm vardır. Yaşlı bir vali yardımcısı olduğumdan, o bölümden özet halinde bahsetmezsem, içime dert olacak:

"Geçişirme Ofisi," hükümetin en önemli dairesiydi. Kamunun bütün işleri, bu Ofisin "onayı" alınarak yapılabilirdi...

Ofisin, "yönetme sanatıyla" ilgili yüce bir ilkesi, "NASIL YAPMAMALI" algılamasıydı. Bu algı, "tüm kamu dairelerinin ve profesyonel politikacıların en önemli işi ve hedefi" idi. Devletin "Nasıl yapmamalı çarkını döndüren" Ofis, "onu yapan onu yapabilme tehlikesini barındıran herhangi bir sakıncalı kamu görevlisini bir mazbata, bir bildiri veya bir tahsilat mektubuyla bitirmeye hazırdı..."

Arthur Clennam, borçluların mesken edindiği "Marshalsea Hapishanesinde bulunan" Küçük Dorrit'in babasının 20 küsur yıldır orda bulunması sorunu hakkında bilgi alabilmek için Geçişirme Ofisi'ne gitmişti. Ofisin genç yöneticisi Barnacle'i, makamında ziyaret etti. Konuyu anlatan Clennam, "sekreterlik dairesi"ne gönderildi. Oradan bir odaya, sonra başka bir odaya... Gittiği dördüncü odada, hiçbir iş yapmayan üç kişiden biri olan ikinci genç Barnacle (Ofis, Barnacle ailesinin uhdesindeydi), kendisine verilen

formu doldurup vererek, işi "o daire vasıtasıyla zaman zaman takip edebilirsiniz" dedi....

Clennam, "sokağa açılan döner kapıya" gelince, vaktiyle tanışmış olduğu avukat Bay Meagles ile karşılaştı. "Yüzü kıpkırmızı" olan Meagles, yanındaki kısa boylu bir adamın yakasına yapışarak, "Çık dışarı, seni serseri, çık dışarı" diye azarlıyordu. Ona yaklaşıp merhaba diyen Clennam, "Dağılmışsınız Bay Meagles, mesele nedir?" diye sordu. Meagles, yakındaki parkı göstererek, "size parkta anlatacağım" cevabını verdi.

Meagles'in yanındaki kısa boylu, yüzünde düşünce çizgileri görünen eskice giyimli adamın adı, Daniel Doyce idi. "Zekasını ülkesinin hizmetine çevirmeye çalışan bir kamu suçlusunu." Mühendis olan Doyce, "On iki sene kadar evvel, ülkesi ve hemcinsleri için büyük ehemmiyet taşıyan bir icadı, mükemmel hale

getirmişti." O andan itibaren, şeytani bir eylem yapmış bir adam muamelesi görüyordu. O, herhangi bir şekilde defedilmesi meşru olan bir kanun kaçağı, mümkün olan her şekilde yıpratılabilecek bir adamdı.

Doyce de "bir suç işlemişim gibi davranırdım" diye konuştu. İcadını, masrafları kendi cebinden ödemek koşuluyla belirli denemeler yapmaya izin verilmişti.

Denemeler, ikisi kör, ikisi sağır, birisi de deneme yerine "gidemeyecek kadar total ve" sonuncu kadim üyesi "taş kafalı olan altı kişilik bir heyet huzurunda" yapılmıştı. Sonra "daha fazla densizlik, cahillik ve hakaretle bir sürü yıl geçmişti." En sonunda iş, "Geçişirme Ofisi"ne havale edilmişti... Geçişirme Ofisi, "bir tutanakla, ... işi, rafa kaldırmıştı..."

Sakin görünümlü Doyce, "Kendilerini aynı vaziyete sokan yüzlerce-sinden daha kötü muamele görmedim" diyordu. Sorulması üzerine, "icatlar ecnebi ülkelerine götürüldüklerinde, oldukça farklı oluyor ve bu sebeple çok insan, oraya gidiyor" diye konuşmuştu. "Şimdiye kadar hiç, herhangi faydalı bir şeyin peşinen kabul edildiğini biliyor musunuz" sorusuna da "Asla" cevabını vermişti. Bunları dinleyen Clennam, kendi kendine, Doyce için "Bir milletin işlerini üstlenecek kadar nazik olan beylerden bir ders almış olsa ve nasıl yapılmayacağını öğrense, bu adam için ne kadar güzel bir şey olurdu" diye düşündü.¹

1 Küçük Dorrit, Charles Dickens, Çeviren Turgut Berkes, 2019, İstanbul, s. 106-124